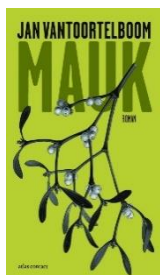

Mauk

Jan Vantoortelboom

Atlas Contact

188 pagina's / € 22,99

Extra tips en achtergronden bij het Leesclubdossier in Boekenpost 190

Over het boek

De 76-jarige Maurice K. (Mauk) ligt op zijn ziekbed en verlangt naar de dood. In zijn verwarde geest komen herinneringen boven aan zijn jeugd waarin zich traumatische gebeurtenissen voltrokken en hij vluchtte in fantasieën. Ook denkt hij terug aan een gedwongen verblijf in wat hij aanduidt als 'het westen' en herinnert hij zich de terugkeer in zijn geboortedorp, waar hij de laatste veertig jaar heeft geleefd in de woning van de oom die overleed door een ongeval op de dag van Mauks geboorte.

Over de auteur

Jan Vantoortelboom (1975) werd geboren in Torhout en groeide op in Elverdinge in West-Vlaanderen. Na zijn studie Germaanse Filologie aan de universiteit van Gent en het Trinity College in Dublin werkte hij als docent Engels in Zeeland. Vantoortelboom woont in Zeeuws-Vlaanderen. Hij debuteerde in 2011 met de roman *De verzonken jongen*, die bekroond werd met de Bronzen Uil en de Prijs Letterkunde West-Vlaanderen. De opvolger *Meester Mitraillette* (2014) werd in het tv-programma *De Wereld Draait Door* uitgeroepen tot Boek van de Maand, waardoor het zeer goed verkocht.

Vantoortelbooms derde roman, *De man die haast had*, werd bekroond met de Zeeuwse Boekenprijs. Nadien volgden nog *De drager* (2017) *Jagersmaan* (2019) en het met de Boekenbon Literatuurprijs bekroonde *Mauk* (2023).

Naast zijn eigen schrijven is Vantoortelboom ook actief als begeleider van (beginnende) auteurs.

[De website van Jan Vantoortelboom](#)

Discussietips

1. In een interview zegt Vantoortelboom dat hij vindt dat 'een boek vanaf de eerste bladzijde een haak in de lip van de lezer moet slaan om die genadeloos voort te trekken'. Hoe heb jij de openingszin van *Mauk* ervaren?
2. Eveneens op de eerste pagina schrijft Mauk: 'De grootste bedreiging in mijn bestaan was het geloof dat Henri me zou redden.' Hoe duid je die zin na lezing van het boek?
3. Wat is de betekenis van de maretak (duivelsgras) die Mauk krijgt?
4. Welke rol speelt Nonkel Konrad? Hoe zie je de relatie tussen hem en de moeder van Mauk? Is Mauk zijn zoon denk je?
5. Is Carla's dochter Jenny ook de dochter van Mauk?
6. Welke rol spelen de boeken van Karl May in het leven van Mauk?
7. Mauk heeft het verhaal over zijn jeugd opgeschreven in de tijd dat hij een relatie had met Carla, in een document dat hij 'De jonge dood' heeft genoemd. Elders in het boek is ook sprake van 'De oude dood'. Hoe interpreteer je deze beide aanduidingen?
8. De laatste zin van pagina 20 luidt: 'Het beeld dat me nooit heeft verlaten, zelfs nu, met de dood die aan me rukt, is dat van de jongen die niet kon ophouden zijn vader en moeder lief te hebben, maar wel zichzelf.' Zie je dat zelfbeeld bevestigd in de roman?
9. Hoe zie je de vader van Mauk? Wat kwelt hem?
10. In hoeverre weerspiegelen Mauks gefantaseerde avonturen in het Wilde Westen de werkelijkheid?
11. Hoe ontstaan de 'dwalingen' van Mauk?
12. Welke rol speelt de jager Gaston in het geheel? Wat gebeurt er precies tijdens Mauks 'dwaling' die hem bij Gaston brengt?
13. Waarom kon Mauk niet bij tante Lora in huis blijven na de dood van zijn moeder?
14. De woorden 'Liever een levende lafaard, dan een dode held' noemt Mauk 'de staart van elke gedachte die ik heb' (p. 73). Wat is het belang van deze zin?
15. Welk verband is er tussen het verhaal over de expeditie van de Donners en het einde van de relatie van Mauk en Carla?
16. In hoeverre helpt Jenny de oude Mauk door er op aan te dringen dat hij zijn verhaal doet?
17. Waarom doodt Mauks vader zijn vrouw?
18. Tegen het eind van het boek (p. 176) schrijft Mauk: 'Er zijn momenten dat ik mijn vader begreep. Hij heeft mij met de verhalen van Karl May een wapen gegeven en met dat wapen heb ik hem verslagen en daar ben ik hem dankbaar voor.' Hoe verklaar je deze uitspraak?

19. Hoe is de oude Mauk er aan toe aan het eind van het boek?

20. Je 'hoort' in de roman de vertelstem van een zieke oude man die vermengd is met herinneringen, fantasieën en dromen. Hoe heb je die stem ervaren?

21. In een interview zegt Vantoortelboom: 'De roman leunt erg op suggestiviteit, dus tussen de regels lezen. Juist doordat ik veel niet vertel, ontstaat er een intense dialoog met de verbeelding van de lezer. Het is die meerduidigheid die inderdaad de verbeelding van de lezer aan het werk moet zetten. Daardoor wordt een verhaal persoonlijker, want hoe meer je overlaat aan de verbeelding van de lezer, hoe meer deze dus vanuit zichzelf gaat invullen en de leeservaring intenser wordt.' Werkte het lezen van *Mauk* zo voor jou?

Achtergronden

Interviews en reacties

1. Video: impressie van de uitreiking van de Boekenbon Literatuurprijs op [YouTube](#) (ruim 3 minuten).
2. Radio: Interview in het VRT/Klara-programma [Pompidou](#) op 18 januari 2024. Het interview begint na circa 3 minuten en duurt ongeveer 18 minuten.
3. Interview met twee korte video's, waaronder een door Vantoortelboom voorgelezen fragment uit *Mauk*, op de site van [Omroep Zeeland](#) (28 mei 2023).
4. Het [persbericht](#) met de verantwoording van de jury van de Boekenbon Literatuurprijs. Daarin ook een link naar het volledige juryrapport [over de vijf nominaties](#).
5. Lezersrecensies van *Mauk* op de website [Hebban](#).

Bij het boek

Karl May

6. De boeken van Karl May spelen een belangrijke rol in het leven van Mauk. Op de site van de [DBNL](#) vind je een uitgebreid auteursportret door Herman Tromp dat in 1989 verscheen in het Lexicon van de Jeugdliteratuur.
7. in 2021 verscheen bij [Uitgeverij IJzer](#) een moderne vertaling van het eerste boek over Winnetou van Karl May. Daarin is een nawoord opgenomen van de vertalers Josephine Rijnaarts en Elly Schippers over de keuzes die ze hebben gemaakt in relatie tot de huidige opvattingen rond kolonialisme en racisme. De vertalers schreven ook op [Hebban](#) over hun werk aan dit boek.
8. Sinds 2006 bestaat in Nederland een [Karl May Vereniging](#). In het Duitse Radebeul, bij Dresden, is het Karl May Museum gevestigd. Het museum heeft ook een [Nederlandstalige website](#).
9. De Koninklijke Bibliotheek in Den Haag biedt onderdak aan de '[Oosterbaancollectie](#)', een verzameling van 648 Nederlandstalige Karl May-boeken verschenen in de periode 1886-2006. De collectie komt uit de nalatenschap van de heer Joan C. Oosterbaan.

De Donner Party

10. Mauk is gefascineerd door de geschiedenis van de Donner Party, een groep pioniers die in 1846 besluit naar het westen van Amerika te trekken in de hoop op een beter bestaan. Zij denken een kortere route te nemen, met verschrikkelijke gevolgen. Op de site [IsGeschiedenis](#) staat een informatief artikel over deze expeditie, evenals op de site van het [Historisch Nieuwsblad](#) en op [Historianet](#). Daarnaast zijn er veel Engelstalige bronnen over deze gebeurtenis.

Oberon

11. Het paard van zijn 'fantasiebroer' Henri heeft Mauk de naam Oberon gegeven. De naam Oberon is vooral bekend als de naam van de 'elfenkoning' in het toneelstuk *A Midsummer Night's Dream* van William Shakespeare dat eind zestiende eeuw is geschreven. Maar een personage met die naam kwam al voor in een Frans gedicht uit de dertiende eeuw. Achtergronden zijn te vinden op [Wikipedia](#).

Nieuwjaarsbrief

12. Op pagina 82 in de roman is sprake van de 'Nieuwjaarsbrief'. Op [Wikipedia](#) lees je meer over deze Vlaamse traditie op 1 januari.

Poëzietip

13. Het kan een mooie afsluiting (of een mooi begin) van een leesclubbijeenkomst zijn om een gedicht te bespreken dat een bepaalde verwantschap heeft met het boek dat centraal staat. Wij kozen bij *Mauk* voor het gedicht 'Mijn zoon' van Anna Enquist. Het verscheen in de bundel *Soldatenliederen* (1991) en in de verzameluitgave *De gedichten : 1991-2000*, beide uitgebracht door De Arbeiderspers. Het gedicht is online te vinden op diverse websites, onder andere op [Gedichten.nl](#) en op de poëziewebsite [Meander Magazine](#).

Samenstelling: Marlene Lunter en Frank Hockx